

**Pokyny o metodě stanovování pokut udělených podle s čl. 15 odst. 2 nařízení
č. 17 a čl. 65 odst. 5 Smlouvy o ESUO**

(98/C 9/03)

(Text s významem pro EHP)

Zásady uvedené v těchto pokynech by měly zajistit průhlednost a nestrannost rozhodnutí Komise, jak pokud jde o podniky, tak o Soudní dvůr, při zachování volnosti rozhodování svěřené Komisi příslušnými právními předpisy udělovat pokuty v rozsahu 10 % celkového obrátu. Tato volnost se však musí řídit koherentní a nediskriminační politikou, která je v souladu s cíli sledovanými při ukládání sankcí za porušování pravidel hospodářské soutěže.

Nová metoda stanovování výše pokuty se bude řídit následujícími pravidly, která vycházejí ze základní částky, jež bude zvýšena s ohledem na přitěžující okolnosti, nebo snížena s ohledem na polehčující okolnosti.

1. Základní částka

Základní částka se stanoví podle závažnosti a délky protiprávního jednání, což jsou jediná kritéria uvedená v čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17.

A. Závažnost

Při hodnocení závažnosti protiprávního jednání je třeba brát v úvahu jeho povahu, skutečný dopad na trh, pokud jej lze měřit, a velikost relevantního zeměpisného trhu.

Protiprávní jednání se tak zařadí do jedné ze tří kategorií: méně závažná protiprávní jednání, závažná protiprávní jednání a velmi závažná protiprávní jednání.

– *méně závažná protiprávní jednání:*

těmi mohou být obchodní omezení, obvykle vertikální povahy, avšak s omezeným dopadem na trh, jež ovlivňují pouze podstatnou, avšak relativně omezenou část trhu Společenství.

Předpokládané pokuty: 1 000 ECU až 1 milion ECU.

– *závažná protiprávní jednání:*

těmi budou častěji horizontální nebo vertikální omezení stejného typu, jako protiprávní jednání uvedená výše, avšak přísněji uplatňovaná, s širším dopadem na trh a s účinky v rozsáhlých oblastech společného trhu. Mohlo by přitom též jednat o zneužití dominantního postavení (odmítnutí dodávek, diskriminace, vyloučení, věrnostní slevy

Revidovaný překlad právního předpisu Evropských společenství

poskytované dominantními podniky s cílem vytlačit soutěžitele z trhu atd.).

Předpokládané pokuty: 1 milion ECU až 20 milionů ECU.

– *velmi závažná protiprávní jednání:*

těmi budou obecně horizontální omezení, jako cenové kartely a kvóty podílů na trhu nebo jiné praktiky, které ohrožují řádné fungování jednotného trhu, jako je rozdělování vnitrostátních trhů a jasné zneužívání dominantního postavení podniky majícími praktický monopol (viz rozhodnutí 91/297/EHS, 91/298/EHS, 91/299/EHS, 91/300/EHS a 91/301/EHS¹ - Soda Ash, 94/815/ES² - cement, 94/601/ES³ - karton, 92/163/ES⁴ - Tetra Pak II a 94/215/ESUO⁵ - ocelové nosníky).

Předpokládané pokuty: nad 20 milionů ECU.

V každé z těchto kategorií, a zejména u kategorií závažných a velmi závažných protiprávních jednání, navrhovaný rozsah pokut umožní, aby se na podniky použilo diferencované zacházení podle povahy protiprávního jednání, kterého se dopustily.

Bude rovněž nezbytné brát v úvahu, zda původci protiprávních jednání skutečně měli hospodářskou možnost způsobit významnou škodu jiným hospodářským subjektům, zejména pak spotřebitelům, a určit výši pokuty na úrovni, která zajistí její dostatečně odstrašující účinek.

Obecně řečeno lze také brát v úvahu skutečnost, že velké podniky obvykle mají právní a ekonomické znalosti a infrastruktury, které jim umožní lépe rozpoznat, že jejich chování představuje protiprávní jednání, a jaké důsledky z něj vyplývají podle právních předpisů o hospodářské soutěži.

Pokud se protiprávní jednání týká několika podniků (např. kartelů), mohlo by v některých případech být nezbytné zvážit částky určené uvnitř každé ze tří výše uvedených kategorií, aby se brala v úvahu specifická váha, a tedy skutečný dopad protiprávního jednání každého podniku na hospodářskou soutěž, zejména pokud existuje značný nepoměr ve velikosti podniků, které se dopustily protiprávního jednání stejného typu.

Zásada rovného trestu za stejné chování tak může podle okolností vést k udělení různých pokut dotyčným podnikům, aniž by se toto rozlišení řídilo aritmetickým výpočtem.

B. *Doba trvání*

¹ Úř. věst. č. L 152, 15. 6. 1991, s. 54.

² Úř. věst. č. L 343, 30. 12. 1994, s. 1.

³ Úř. věst. č. L 243, 19. 9. 1994, s. 1.

⁴ Úř. věst. č. L 72, 18. 3. 1992, s. 1.

⁵ Úř. věst. č. L 116, 6. 5. 1994, s. 1.

Je třeba rozlišovat mezi těmito skutečnostmi:

- krátkodobá protiprávní jednání (obecně kratší než jeden rok): žádné zvýšení částky,
- střednědobá protiprávní jednání (obecně jeden až pět roků): částka určená podle závažnosti protiprávního jednání může být zvýšena až o 50 %,
- dlouhodobá protiprávní jednání (obecně déle než pět roků): částka určená podle závažnosti protiprávního jednání se zvyšuje o 10 % za rok.

Tento přístup tedy vede k možnému zvýšení částky pokuty.

V zásadě bude zvýšení pokuty u dlouhodobých protiprávních jednání v porovnání s předchozí praxí citelně větší, s cílem ukládat účinné sankce za omezení hospodářské soutěže, které dlouhodobě poškozovalo spotřebitele. Tento nový přístup je navíc v souladu s očekávaným účinkem oznámení ze dne 18. července 1996 o neukládání nebo snížení pokut v případech kartelů⁶. Riziko velkého navýšení pokuty podle doby trvání protiprávního jednání nutně zvýší snahu toto chování oznamovat nebo spolupracovat s Komisí.

Základní částka vyplývá z doplnění dvou částek stanovených v souladu s výše řečeným:

$x \text{ závažnost} + y \text{ doba trvání} = \text{základní částka}$

2. **Přítěžující okolnosti**

Základní částka se zvýší z důvodu přítěžujících okolností, jako například:

- opakované protiprávní jednání stejného typu spáchané stejným podnikem (stejnými podniky),
- odmítnutí spolupracovat s Komisí nebo snahy zabraňovat Komisi v provádění šetření,
- vedoucí úloha při protiprávním jednání nebo podněcování k němu,
- odvetná opatření proti jiným podnikům s cílem prosadit praktiky, které představují protiprávní jednání,
- nutnost zvýšit pokutu, aby se překročila částka zisku nezákonně nabytého na základě protiprávního jednání, pokud je objektivně možné tuto částku odhadnout,
- jiné.

⁶ Úř. věst. č. C 207, 18. 7. 1996, s. 4.

3. **Polehčující okolnosti**

Základní částka může být snížena z důvodu polehčujících okolností, jako například:

- výlučně pasivní nebo „následovnická“ role při protiprávním jednání,
- praktické neprovádění dohod nebo ujednání o protiprávním jednání,
- ukončení protiprávního jednání, jakmile Komise zasáhla (zejména při provádění kontrol),
- existence odůvodněných pochybností podniku o tom, zda omezující chování nutně znamená protiprávní jednání,
- protiprávní jednání spáchané z nedbalosti nebo neúmyslně,
- účinná spolupráce podniku při řízení, mimo oblast působnosti oznámení ze dne 18. července 1996 o neukládání nebo snížení pokut v případech kartelů,
- jiné.

4. **Použití oznámení ze dne 18. července 1996 o neukládání nebo snížení pokut⁷**

5. **Obecné poznámky**

- a) Je samozřejmé, že konečná částka vypočítaná podle této metody (základní částka zvýšená nebo snižená o příslušné procentní body) nemůže v žádném případě překročit 10 % celosvětového obratu podniků, jak je stanoveno v čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17. V případě dohod, které jsou nezákonné podle Smlouvy o ESUO, je hranice stanovena v čl. 65 odst. 5 dvojnásobkem obratu z dotyčných výrobků, zvýšená v některých případech maximálně na 10 % obratu ESUO dotyčného podniku.

Účetní období, na jehož základě se určuje celosvětový obrat, musí být pokud možno období odpovídající účetnímu období, které předcházelo roku přijetí rozhodnutí, nebo pokud tyto údaje za uvedené účetní období nejsou k dispozici, pak za období, které bezprostředně předcházelo.

- b) Po provedení výše uvedených výpočtů je třeba podle okolností vzít v úvahu určité objektivní faktory, např. zvláštní hospodářské souvislosti, jakékoli hospodářské nebo finanční výnosy, které získali účastníci protiprávního jednání (viz dvacátá první zpráva o politice hospodářské soutěže, bod 139), zvláštní povahu dotyčných podniků a

⁷ Viz poznámka pod čarou č. 6.

jejich skutečnou možnost zaplatit v určitých sociálních souvislostech, a v souladu s tím je třeba upravit pokuty.

- c) V případech týkajících se sdružení podniků je třeba v rámci možností adresovat uvedená rozhodnutí jednotlivým podnikům tvořícím sdružení a udělit jim pokuty. Pokud to není možné (například pokud je členy několik tisíc podniků) a s výjimkou případů spadajících pod Smlouvu o ESUO, musí být sdružení udělena celková pokuta vypočítaná podle výše uvedených zásad, avšak rovnající se celkové částce jednotlivých pokut, které by mohly být uděleny každému z členů sdružení.
- d) Komise si také vyhrazuje právo udělit v určitých případech „symbolickou“ pokutu 1 000 ECU, která se nevypočítává podle doby trvání ani podle přitěžujících nebo polehčujících okolností. Odůvodnění pro udělení takové pokuty musí být uvedeno ve znění rozhodnutí.